

Talv on läbi, elagu talv!

Veebruariga lõppes teatavasti kalendriline ehk meteoroloogiline talv ning algas esimene kevadkuu. Aga lumikate läheb üha paksemaks!

Ain Kallis

Ei mingit kevadet! Niisugune lumetorm tervitas esimese kevadkuu saabumist Tartus.FOTO:

Eesti asub sellises maailmanurgas, kus talvisteks kuudeks võiks lugeda aega novembrist (esivanematel talvekuu nimeks!) kuni märtsi lõpuni. Ametlikeks ehk meteoroloogilisteks talvekuudeks nimetatakse aga perioodi detsembrist veebruari lõpuni.

Seega oleks praegu paslik teha vahekokkuvõtte külmimast aastaajast. Nagu hinnatundlikud seniorkodanikud rõõmuga sedastasid, oli vähemalt veebruar lääneeuroopalikult soe. Ja Lääne-Euroopa siberlikult külm, nagu idanaabrid omakorda kahjurõõmuga parastasid.

Senine kõige mõnusam, mõtlen rahakotile, oli talv meie vanematel (või vanavanematel) ehk aastail 1924/25, kui kolme kuu keskmine õhutemperatuur oli Tartus $-0,3^{\circ}$ ning hiljuti, 2007/08 ($+0,2^{\circ}$).

Kuidas mõõta rahulolu

Praegusel põlvkonnal on isegi vedanud, sest pooltel aastatel on paastukuu keskpaiku lumi maast juba läinud. Üheksakümmend aastat tagasi oli aga aegu, mil lumi sulas täielikult ära alles mai esimestel päevadel.

Kuidas siis mööduva talvega seni rahule jääme?

Kõige külmemaks osutus detsember, kui EMHIs arutati Eesti keskmiseks kuu õhutemperatuuriks $-5,7^{\circ}$ (norm ehk pikaajaline keskmine $-3,5^{\circ}$). Näärikuu oli poole kraadi võrra soojem, kuid ikkagi normist külmem. Ning – üllatuseks Ameerika ilmakeskustele – veebruar oli meil $-2,7$ kraadiga kõige soojem talvekuu! Järjekordne näide, et ei tasu ilmataati pikaajaliste prognoosidega asjatult provotseerida.

Kolme talvekuu keskmiseks temperatuuriks arutati $-4,5^{\circ}$ (aastate 1971–2000 keskmine $-3,6^{\circ}$), seega oli see aastaag tavalisest isegi terake külmem!

Talve kõige kõvem pakane $-28,7$ miinuskraadiga paukus 19. jaanuaril Jõgeval, kõige kõrgem õhutemperatuur mõõdeti aga 27. veebruaril Heltermaal ($+7,5^{\circ}$). Ja nagu ikka suhteliselt lahtise mere puhul, oli soojem saartel (Ristnal talvekuude keskmine $-2,3^{\circ}$), kõige külmem aga Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas ja Jõgeval -6°).

Lumiste talvede aeg jätkub

Neile, kes tahavad viimaste aastakümnete lumeoludest selget pilti saada, soovitan lugeda Jaak Jaaguse artiklit Eesti Looduse veebruarinumbrist. Selles on toodud andmed Tartu suusamaratonide ilmatingimustest aastail 1960–2012. Nimetatud ajavahemikul on ilmaolud lubanud pidada maratoni neljakümne ühel talvel.

Kaheteistkümnel aastal ehk 1961, 1972, 1973, 1974, 1975, 1988, 1989, 1990, 1992, 2000, 2004 ja 2008 jäi see lumepuuduse tõttu ära.

Viis viimast talve on aga olnud “nagu päris” – lund palju, vahel ilmade sekka ka pakast. Muide, selle sõna kasutamine on muutunud üpris huvitavaks. Lehtedest võib lugeda: “Talisuplejad pidasid seitsmekraadises pakases festivali.” Millised terminid tuleksid siis kasutusele 25 miinuskraadi puhul?

Rahvast huvitab, kas kevadel tuleb uputust, kui lund veelgi lisandub ning saabub äkiline soojalaine. Väga aktuaalne on see tänavu näiteks erakordselt lumises Suurbritannias.

Väärt ettepaneku tegi sealne keskkonnaagentuur, kes soovitas jaanuaris kõigil riigi elanikel teha lumememmesid, et seeläbi aeglustada lume sulamist.